

Snöstormen i juni 1932

Våren 1932 var kall och snöig

1932-05-14 Snöröjning till pingst (Norra Västerbotten, färglagd)

Snöstormen torsdag 2/6 – söndag 5/6

Det var en av de värsta snöstormarna i vår tid.

1932-06-06 Bilden är troligen tagen på Finnforsvägen 36 i Boliden. Skellefteå Gruvaktiebolag ägde lastbilarna. Den främre är en Volvo från 1930 och den bakre en International från 1929 (Anton Rosendahl, färglagd)

1932-06-07 Boströmsbäckens skadegörelse på Norrböle vid Norrböle Såg & Hyvleri (Skellefteå museum/Norra Västerbotten, färglagd)

Utsikt från skolan i Kalvträsk efter ovädret (Skellefteå museum, färglagd)

Skelleftebladet tisdag 1932-06-07:

Ovädret orsakade skador för hundratusentals kronor enbart inom Västerbotten

Man börjar nu kunna överblicka verkningarna av det fruktansvärda ovädret i våra orter, och det visar sig därvid att skadorna är synnerligen omfattande.

Bl.a. torde hundratal få, vilka på många håll släppts ut på bete, ha fått sätta livet till för ovädret.

Telefonförbindelserna med Skellefteå återknöts på söndagen, då kontakt nåddes med Stockholm och Sundsvall.

Under måndagen blev ytterligare en del linjer klart och i dag är förbindelserna så gott som normala, om man undantar linjerna till Bastuträsk, Jörn, Boliden och Norsjö, vilka fortfarande är spolierade. Här arbetar tre lag, men dessa påträffa oupphörligt nya stolpras och detta gör det svårt att förutsäga när skadorna kunna vara avhjälpta. Till Bastuträsk hoppas man dock kunna få kontakt under tisdagens lopp.

I själva Skellefteå stad har omkring 250 telefonapparater försatts ur funktion, men två arbetslag är sysselsatta med reparation och det torde inte dröja länge förrän allt var i ordning.

Sammanlagt är ett 80-tal man i arbete under ledning av linjedirektören och två linjeingenjörer.

Belysningsnätet i Skellefteå stad blev i ordning redan på lördagsmiddagen men på landsbygden råder fortfarande avbrott. Särskilt svåra är skadorna på ledningarna till Finnforsen byarna, och det torde dröja ännu några dagar innan dessa få kraft. Till Skelleftehamn beräknar man emellertid ha ledningar klara redan idag.

Även för fiskarna vid kusten har ovädret medfört en hel del skador på redskap, båtar, etc. Om man tar med i beräkningen alla de olika områden, som drabbas av förödelsen, torde man komma upp till ett värde av skador för flera hundra tusen kronor enbart i vårt län.

För gruvan i Boliden medförde skadorna på ledningarna strömavbrott i fredags kväll, och driften måste avbrytas till på lördagsförmiddagen, då ledningarna åter blev i ordning.

I Rönnskär hade man 12 timmars driftsavbrott på söndagen.

Snöstormen har hemsökt även stora delar av Norrbotten och varit särskilt svår i inlandet på gränsområdet till Västerbotten. Längs norra stambanan har den dragit fram från Älvsbyn i norr till Ekträsk i söder. Visserligen kom södergående persontåget på lördagsförmiddagen till Vännäs i rätt tid, men stora svårigheter har mött på den av stormen berörda bandelen.

Vid Långträsk, där snötäcket uppmättes till 83 cm, hade maskinen måst kopplas från tågsättet och ensamt forcera drivorna. Detta fick upprepas flera gånger.

Tågpersonalen berättade, att närmare tusentalet telefonstolpar låg knäckta utefter linjen som tändstickor.

Med bantelefon kunde man inte nå längre än till Ekträsk. Två extratåg som skulle gå natten till söndagen, hade måst inhiberas.

Inom lappmarken härjade ovädret över ett begränsat bälte Arvidsjaur – Norsjö – Malå – Stensele – ned mot Vilhelmina.

Sorsele och Tärna hade mycket litet känning av snöstormen liksom också Lyckseletrakten. Här inträffade en hel del rubbningar i telefon-

och telegraftrafiken. Dock icke av sådan omfattning, som fallet blev i norra länsdelen.

Svår förödelse i Kågedalen

I Kågedalen har föregående veckas oväder åstadkommit en förskräcklig förödelse och vilervalla. Telefonledningarna efter Kåge–Jörnsvägen är efter lördagsnatten i en enda oreda. Stolparna luta än hit och än dit och på en mängd ställen har de också ramlat och gått utav.

I Ersmark väcktes man på flera platser under natten av brak och dån, orsakat av några elektrisk ledningsstolpar som ramlade och åstadkom kortslutning.

Trafiken efter Kåge–Jörnsvägen var ett tag på morgonen stoppad vid den s.k. Råbäcken på gränsen mellan Kusmark och Ersmark, orsakad av att öppningen i den f.ö. kraftiga stentrumman inte förmådde släppa igenom de anströmmande vattenmassorna utan dessa sköljde över vägen och grävde en fåra i denna på i det närmaste 2 meters djup. Man måste i en hast bygga en provisorisk träbro över platsen för att möjliggöra fortsatt trafik.

För jordbrukets vidkommande innebär ovädret kan man säga nästan en katastrof. En av de bäckar som anställt största förödelsen är den s.k. Bodbäcken där den rinner genom Ersmark. Den har på ett flertal ställen försatt flera hektar odlad mark under vatten under vatten. Vattnet har också enbart i denna bäck sopat bort ett 10-tal mer eller mindre värdefulla broar.

För dem som redan hunnit verkställa sådden innebär översvämningen att säden är förstörd.

Ofarbara vägar i Bysketrakten

Det häftiga ovädret åstadkom en hel del skador i trakten omkring Byske. Redan på fredag morgon hade de elektriska ledningarna från Åby älvdals elektriska förenings kraftcentral delvis blivit förstörda, så att Byske by var strömlös.

Även telefonförbindelserna var delvis avbrutna för att kulminera på lördag då samhället var helt avskuret från yttervärlden.

Vägarna var på en del håll också oframkomliga p.g.a. att träd och telefonstolpar blockerade dessa och då vattnet på vissa ställen förstörde vägarna. Vid Bäckliden hade ett gapande hål i vägbanan på fem meters bredd uppstått, vilket under natten mot lördag lagades provisoriskt.

Å Norra Ytterstfors hade de framforsande vattnet underminerat båda landfästena under bron över Byskebäcken, vilka rasade och spolades bort. Själva bron sjönk härigenom ned rätt djupt men fastnade på några stora stenar, där den surrades med kättingar för att hindra att den spolades bort.

Det område inom samhället, som ska bilda den nya begravningsplatsen och där arbetet med dräneringen för närvarande pågår, liknade på fredag eftermiddag mera en sjö än ett område avsett till begravningsplats. Byskebäcken hade där svämmat in över området, som till stor del blev satt under vatten. Dräneringsarbetet måste redan på fredag avbrytas p.g.a. ovädret samt de stora vattenmängderna.

Järnvägen

Baningenjör Gewalt, vilken tillsammans trafikinspektör Westman varit ute och besett förödelser, berättar att han i Ekträsk mötte den grönskande vintern. I Åsträsk kom vi upp till de verkliga snömassorna, fortsätter han, och därifrån var såväl järnvägstelefonen och järnvägstelegrafens ledningar brutna.

Det var inte nog med att telegrafstolparna var kullslagna, utan på vissa ställen hade de knäckts av på mitten och stod som stickor och spretade upp över snön.

Från Bastuträsk till Jörn var stolparna borta kilometervis. Och inne på Skelleftebanan, där järnvägen inte har egna telegrafstolpar utan begagnar telegrafverkets, var det nästan lättare att räkna de stolpar som stod kvar än de som låg kullvräkt.

Morön–Klintfors var en enda härva av nedfallna telefontrådar och bräckta stolpar.

Inga nämnvärda skador i Burträsk

Det svåra ovädret i Burträsk under fredagen, lördagen och söndagen med svår nederbörd i form av regn och snö, har så vitt är känt, inte orsakat några nämnvärda skador å telefon och elektriska ledningar.

Några omfattande översvämningar av den rikliga vattenmängden har dessbättre inte inträffat. Sjöarna har stigit av den rikliga och kraftiga nederbörden, cirka en meter.

Med släde på lysningsfärden

Ett fästefolk i Kalvträsk fick åka släde för att ta ut lysning. Säregt för årstiden.

Snön ligger halvmeterdjup i Bastuträsk

I Bastuträsk låg snön ännu på måndagen nära halvmeterdjup på sina ställen, och det uppges att en del platser ute i bygderna har ännu mer snö. I Tjärnliden, 2 mil från Bastuträsk, uppmättes snön till 110 cm.

I allmänhet hade man före snöstormen släppt ut fåren på bete och dessa är nu försvunna. De flesta torde ha omkommit.

Lantbrukarna fruktar dessutom för att det sådda kornet ska svälla sönder p.g.a. all nederbörden och även för potatisen är situationen ytterst kritisk.

Det är ingen som kan minnas något motsvarande oväder vid denna årstid – visserligen har det hänt att det fallit snö i juni men aldrig tidigare i så oerhörda mängder.

Mer än halvmeterdjup snö i Jörn

Från Jörn meddelas, att snöstormen rasade som värst natten mot fredag, på fredagen samt natten mot lördagen. Otroliga massor av snö vräkte ner. Snön torde på många ställen ha legat mer än halvmeterdjup.

Förstörelsen å telefon och telegrafledningar är oerhört stor. Det är sålunda nästan omöjligt att erhålla telefonförbindelse ens till de närmaste byarna.

Å järnvägslinjen Jörn–Bastuträsk uppges att 7 å 800 stolpar blåst omkull eller avbrutits av snötyngden på trådarna. Arbetet med ledningarnas provisoriska iordningsställande pågår med en stor arbetsstyrka.

För övrigt är telefonledningarna åt alla håll avbrutna p.g.a. stolpras och en stor arbetsstyrka är i farten för att provisoriskt bota de värsta avbrotten. Att sedan få telefonledningarna återställda i samma skick som förut kommer säkert att ta en tid av flera månader.

Även å elektrisk kraftledningen, högspänningsledningen till Jörn, inträffade flera stolpras, varför samhället och de byar som häriifrån erhålla elektrisk kraft är utan sådan sedan natten mot fredag. Det torde ännu dröja någon dag innan skadorna reparerats så pass att strömmen kan påsläppas.

All biltrafik blev omöjliggjord på fredag och lördag. På lördag em. lyckades två plogbilar, en lastbil från Glommerträsk och Kåge–Jörn bussen med förenade krafter vräka undan snömassorna å vägen Glommerträsk–Jörn–Kusmark

samt å Stavaträskvägen. Å sistnämnda väg var så mycket snö att plogkanterna ibland nådde till halva höjden av bussen.

Från några håll uppges att fåren redan hunnit släppas ut i skogarna på bete. Då de före utsläppandet vanligen är nyklippta, torde de få utstå svåra lidanden och antagligen dukat undan för snön och kölden.

Vilka skador som drabbat jordbruket är inte så gott att förutsäga. Sådden var inom Jörn i det mesta avslutad. Potatislandet torde lida största skadan men även i övrigt måste räknas med betydande skador, särskilt då snön ligger kvar till ett djup av 30 à 40 cm ännu och någon förbättring i väderleken ännu inte syns ha inträtt. Även på måndagen rådde yrväder med snövall, dock hittills obetydliga.

Omfattande skadegörelse även i Norsjö

Det oerhört kraftiga oväder, som drog fram över bygderna under fredags och lördagsdygnen, har i Norsjö åstadkommit omfattande skadegörelse på såväl telefon- som elektriska ledningar. Överallt på linjerna ha stolpras inträffat och trådarna låg på marken eller hängde i träd och på hustak i ett oredigt virrvarr.

Samhället är beträffande telefonförbindelserna totalt isolerat från omvärlden. Massor av stolpar hade rasat kors och tvärs över vägarna, varför manskap natten till lördagen och på dagen beordrats ut för att göra vägarna framkomliga. Snön har formligen vräkt ned och de ploghållningsskyldiga har haft fullt upp att göra.

P.g.a. stolpras har samhället även gått miste om att erhålla elektrisk ström vilket givetvis vållat en hel del förtretligheter.

De skador snöstormen åstadkommit på de olika linjerna torde med all säkerhet uppgå till flera tusental kronor och det beräknas ta veckor innan all skadegörelse blivit fullständigt reparerad.

Snölagret häruppe är minst en halv meter djupt och där blåsten haft fritt spel är meterhöga drivor inget ovanligt. På många ställen har man måst gå upp på taken för att skotta ned den tunga snön och i trädgårdar och på övriga planteringar har även skador uppstått i det kvistar brutits av under tyngden av snömassorna.

Våra buss- och turbillinjer samt övrig biltrafik ha fått vidkännas stora svårigheter och förse- ningar har varit omöjliga att undgå. På många

ställen har bussar och bilar behövt skottas fram med mycken möda. Utan bistånd av snöskottare har det i många fall knappas varit möjligt. Personbilar har på många ställen fått "bita i gräset" då de inte haft nog tillgång på kraftiga armar och suttit fast i den våta snön som veritabla vrak.

Inom norsjöbygden hade vårsådden allmänt påbörjats men har nu naturligtvis behövt avbrytas p.g.a. snöstormen och det torde dröja ganska lång innan jorden blivit så torr att den kan bearbetas. Man hyser på många håll farhågor för att dröjsmålet med vårbruket ska komma att medföra en hel del obehag.

P.g.a. snöstormen måste en hel del möten, fester och utflykter, som planerats att hållas under helgdagarna, inställas. Bl.a. skulle en större blåbandsfest hållas i Norsjökvärn samt en s.k. "gökotta" hållas på Knösen kl. 7 fm. på söndagen. Om vädret ställer sig gynnsamt torde man kunna ta igen skadan instundande söndag.

Gröna lövträd i halvmeterdjup snö

Det inträffade innebär ett svårt avbräck för jordbrukarna, då vårbruket redan påbörjats på flera håll. Då vårsådden i stora delar av Lappmarken redan avslutats, frukta jordbrukarna allvarliga följder.

I Storuman sto lövträden gröna i halvmeterdjup snö. Skulle en snabb snösmältning följa på den rikliga nederbörden, befarar man över- svämningar på många håll. Det meddelas från Sorsele, att Vindelälven redan börjat stiga oroväckande.

F. n. är det omöjligt att överblicka skadornas omfattning eller en tillnärmelsevis ange värdet av de förluster som åsamkats telegrafverket och statens järnvägar genom förstörelse på ledningarna. För affärslivet har stagnationen inom telefon- och telegraftrafiken givetvis inneburit ett svårt avbräck.

Mammor och barn på skidor till skolavslutningen

För landsvägskommunikationerna medförde ovädret nästan fullständig stagnation på lördagen. Överallt stod insnöade bilar fast på vägarna, och plogbilar, som sändes ut för att göra vägarna farbara, blev själva sittande i snön.

Betydande rubbningar i bussförbindelserna blev en naturlig följd. Bussen från Myrheden till

Skellefteå, som kommer till staden vid frukosttiden, anlände först fram på nattsidan. Bussen Jörn–Boliden–Skellefteå hade på fredagskvällen inte anlant till Skellefteå.

Turbilen från Boliden till Skellefteå fastnade vid Degerbyn, där området kring Klintforsån var fullständigt översvämmat.

I Byske har massor av träd vräcks omkull och på flera håll blockerat vägarna. Bussen från Fällfors ankom till Byske över 8 timmar försenad.

Postbussen från Lycksele kom inte längre än till Risbäck där den fastnade i snödrivorna, som på sina ställen tornat upp sig till tre meters höjd. Från Vilhelmina utsändes en buss och ett par bilar för att hjälpa postbussen att forcera snödrivorna, men dessa bilar måste vända i Latikberg.

Trafiken på lappmarksvägarna var nästan helt lamslagen och snötäcket närmade sig en meter i djup. Vid skolavslutningen i Ulvöberg i Vilhelmina kom skolbarnen och föräldrarna på skidor. Det var omöjligt att ta sig fram till fots. I denna del av det hemsökta området hade väldiga drivor bildats, mätandes ända till tre meters djup.

Personalen på södergående Norrlandståget berättade vid ankomsten till Vännäs, att snöstormens härjningar i inlandet på gränsen mellan Väster- och Norrbotten var fruktansvärda. Vid Långträsk strax norr om Bastuträsk låg snötäcket 83 cm djup.

Även vid kusten var vädret svårt, och skeppningen vid hamnarna måste avbrytas på flera ställen. Vid Bjuröklubbs lotsplats var vindstyrka under lördagen 6 Beaufort (10,8-13,8 m/s). ett flertal fartyg hade måst söka skydd för ovädret vid lotsplatsen, men inga olyckor från sjön hade hitintills inrapporterats.

Kolonister i Stensele begär hjälp

Umeå de 7. TT:

På måndagen gjordes telegrafisk hänvändelse från kolonisterna å kolonatet Jovan i Stensele socken till landshövding Rosén om penninghjälp för inköp av foder. Från länsstyrelsen utanordnades omedelbart ett belopp ur nödhjälpskassan för utdelning bland de bäst behövande.

En hushållningssällskapets tjänsteman i Stensele framhåller för Umebladet att snön inte kommer att menligt inverka på årsväxten såvida inte kylan fortsätter och snön kommer att ligga kvar för länge.

Malmtågets äventyrliga färd till Boliden

Rörande malmtåget, som gick ut från Skellefteå och knappast kunde komma fram till Boliden, lämnade baningenjören följande besked:

Tågsättet, bestående av lok och 16 tomma malmvagnar, lämnade Skellefteå på fredagsaftonen. Då tåget kommit ungefär 6 km från Boliden orkade maskinen inte längre utan körd fast i drivorna i en uppförsbacke. Föraren kopplade från en del av vagnarna och fortsatte med de övriga till Boliden.

Under denna tid hade ledningarna raserats, så att Boliden stod utan förbindelse med Skellefteå. Emellertid backade loket från Boliden för att hämta de ute på linjen stående vagnarna, men p.g.a. den hårt sammanpackade snön och isbeläggningen på rälsen spårade tendern ur.

Det tog modiga timmar innan den lyfts till rätta, och sen var det bara att vackert köra tillbaka till Boliden och där söka vända maskinen.

Nu hade dock ett "Herrans väder" brutit lös, och det tog hela två timmar innan bangården kunde forceras. Skottningsmanskapet måst hjälpa till för att befria loket ur snöns omfamning.

Sedan loket därefter hunnit ner till de kvarlämnade vagnarna, var det bara att skjuta dessa framför ner till Slinds station, dit tåget anlände på morgonen.

Under tiden hade tågledaren blivit orolig och rustat till ett hjälptåg som skulle gå ut att söka det vilsekomna. Hjälptåget hade emellertid inte mycket lättare arbete. Kullslagna stolpar och nedrivna trådar låg lite varstades över banan och hindrade framfarten.

Det var en massa arbete, innan all denna bråte vräcks åt sidan, men trägen vinner, och i Slind återförenades således de skilda. Därefter gjordes sällskap ner till Skellefteå.

Och även nu var det rikligt med tillfällen att gå ut på banan och röja, ty stormen hade under mellantiden hunnit vräka ner en del av de ännu kvarstående stolparna.

Angående skadorna kunde baningenjör Gewalt inte lämna annat besked, än att de var betydande. Järnvägen hade för sin del kommit betydligt lindrigare undan än televerket. Ett par veckor torde det dock ta, innan samtliga skador för de båda kommunikationsverken hunnit bli reparerade.

Baningenjören betonade, att tågen å samtliga sträckor kunnat hålla såväl avgångs- som ankomsttiderna. Och ett större eldprov än detta snöprov i sommarmånaden juni torde väl knappast ha förekommit. Särskilt som allt var så oväntat. På vintern är man ju garderad för olika saker.

Även Piteå utan ljus och kraft

Till de värst hemsökta platserna hörde även Piteå stad, där nederbörden varit rekordartad – under fredagsdygnet 63,2 mm och under lördagsdygnet 56,5 mm – och vattenmassorna har i staden trängt in i lågt liggande byggnader och källare.

Från Piteå var telefonledningarna på morgonen brutna med undantag för en del inom länet och en linje till Byske varjämte ovädret orsakat skadegörelse på det lokala telefonnätet. Dessutom har vid flera tillfällen förekommit längre avbrott på de strömförande ledningarna, varigenom staden tidvis varit utan kraft och ljus.

Telefonnätet

På sträckan Byske–Fällfors hade ledningarna raserat kilometervis. Telefonledningarna på sträckan Bastuträsk–Kusfors ha på en längd av tre kilometer blivit helt och hållet ramponeerade. Tre arbetslag var även i arbete på sträckan Kusfors–Myrheden vid stambanan.

Alla ledningar utefter den s.k. militärvägen från Vormträsk till Glommerträsk är ramponeerade.

I Vilhelmina där snötäcket låg meterdjupt, har även telefonledningar ramponerats.

Katastrofala verkningar i Piteå socken

Piteå den 7. TT.

Situationen för den jordbrukande befolkningen i de s.k. Markbygden i Piteå socken ter sig för närvarande synnerligen alvarligt p.g.a. ovädret katastrofala verkningar.

Det väldiga snötäcket som på sina håll ligger mer än halvmeterdjup omöjliggör för befolkningen att släppa ut sina kreatur på bete, och tillgången på foder för djuren är synnerligen minimal.

I vissa trakter av Markbygdsområdet hade man redan hunnit släppa ut fåren på betet, innan ovädret bröt ut. Befolkningen har under det senaste dygnet sökt reda på fåren i skogen

genom ryttarpatruller, varvid man i skogen påträffat ett flertal ihjälfrusna får.

Fattigvårdsstyrelsens i Piteå socken ordförande har på måndagen gjort framställning hos länsstyrelsen i Luleå om utanordnade av medel för inköp av foder till utdelning bland de mest behövande kreatursägarna i de hemsökta områdena. Länsstyrelsen har med anledning av det anslagit medel för inköp av 10,000 kg hö för utdelning bland befolkningen.

Odlingar i Jokkmokk för alltid förstörda

Det har nu konstaterats att de båda sjöarna Aavakkajaure och Högträsket i Jokkmokk blivit helt torrlagda. Endast en liten bäck flyter genom de torrlagda områdena.

Under lördagen och söndagen ska syneförättning äga rum. Synemännen har till fots begivit sig den omkring en mil långa vägen Kouka–Högträsket, då landsväg saknas och den förut befintliga gångstigen är avbruten genom översvämningarna.

Under söndagen ämnade man följa den nya strömfåran ned till Luleå älv för att konstatera skadornas omfång. Översvämningarna har inte direkt hotat några människoboningar. Skadorna på odlad och ängsmark syns emellertid bli mer omfattande än man första antagit och vissa områden odlad mark anser man förstörd för all framtid. I Högträsk räknar man med svår foderbrist i vinter. Telefonförbindelserna är alltså avbrutna.

Oerhörd skadegörelse i Jokkmokks socken

Boden den 7. TT.

Vid den provisoriska sakkunnige undersökning, som på lördagen och söndagen under en 6 mils fotvandring ägt rum vid de översvämmande områdena Aavakkajaure och Luleå älv har det framgått att skadegörelsen är oerhörd mycket större än man förmodat.

Den damm, som sprängdes, är en reservdamm vid sjön Aavakkajaures västra sida, och där dammen legat finns nu en 100 m bred kanal med en fallhöjd på 30 m från den gamla sjöbotten. Vattnet har från Aavakkajaure passerat genom det tre km nedanför belägna Högträsket, vilket också torrlagts. Därifrån har vattnet brutit sig en bred fåra genom höga åsar och tagit med sig bråte, sten och grus samt uppryckta träd, vilka alla samlats vid utloppet i Luleå älv, som härigenom utfyllts, så att det nu numera

på detta ställe endast är 30 m bred. Vid fjällfloodens inträde väntar man därför en svår översvämning.

Även i sjöarna Seitjäure och Kaltissjön har vattnet sjunkit starkt, och dessa båda sjöar torde inom kort vara helt torrlagda.

Rörande skadegörelsen vid Högräsket meddelas att två hemman, tillhörande hemmansägarna A. Wennström och A. Johansson, erhållit skador, som preliminärt beräknas till flera tiotusentals kr. Femton hölador har spolats bort av vattnet och ytterligare 15 sönderbrutits och virket spritts.

Man anser att byggandet av en ny damm på den gamlas plats kommer att kosta omkring en halv miljon kr. Härtill kommer även skadorna på de förstörda utfartsvägarna som måste nyanläggas. Flera broar måste dessutom byggas över den 50 m breda kanal, som uppstått genom katastrofen.

Landsfiskal Ström i Jokkmokk meddelar att man approximativt beräknar att 5,000 hektar skogsmark, huvudsakligen tillhörig kronan, blivit skadad. Hur stora skadorna på enskild egendom är kan man ännu inte säga, då avsevärda områden ännu står under vatten.

I sjöarna Aavakkajaure, Högräsket, Övre och nedre Luobbat, Seitjäure och Kaltissjön torde fisket vara förstört för all framtid, då sjöarna helt eller delvis torrlagts. Då man gick fram utmed de gamla sjöstränderna, såg man fisk, som hängde kvar i buskarna, och i slammet låg massor av död fisk.

Här har man att räkna med en engångsskada, men de svåraste skadorna gör sig givetvis gällande i framtiden, då befolkningen förlorat en inte obetydlig inkomstkälla.

Vidare måste stängsel uppföras på båda sidor om kanalen för att förhindra kreatur att förolyckas. På sina ställen har nämligen kanalens stränder en höjd av 10 m, och kanterna är lösa så att sten och grus oavbrutet rasar ner.

Den genom översvämningen, starkt ansvallda Kaltisbäcken, som nu flyter genom Kaltissjön, tillför stora vattenmassor. I Kaltisbäckens fortsättning vid sjöns nedre ände har bäcken börjat skära ut en djupare strömfåra, och då utskärningen blivit större, befarar man att hela Kaltisjöns bassäng, som för närvarande har en omfattning av inemot 400 hektar, kommer att tömmas och föras vidare till Stora Lule älv.

Efter den nu förrättade undersökningen i vilken som sakkunnig deltagit biträdande väginjören i Norrbottens län, kapten A. Wolff, har länsstyrelsen förordnat om utsättande av vakt vid den plats, där den nya katastrofen hotar.

Anordningar har vidtagits för att varsko befolkningen i en kronojägares bostad och ett torp, som ligger vid Luleälven i den trakt, där den nya översvämningen väntas.

Inga ängsmarker kommer att drabbas vid denna översvämning. Däremot kommer uppdämningen av Luleälven att ytterligare förvärras. När den nya översvämningen kommer att inträffa kan ännu icke beräknas, men den pågående urskärningen har hittills pågått mycket hastigt, och det anses icke uteslutet att den redan om några dagar hunnit bli tillräckligt djup för att vattenavtappningen ska kunna börja. Telefonförbindelsen till byn Högräsket väntas åter bli klar om några dagar.

I den rapport som inom den närmaste tiden kommer att inges till Länsstyrelsen i Luleå, kommer kapten Wolff att göra en del uttalanden angående orsaken till det som inträffat. För närvarande kan inget sägas.

Ifråga om uppdämningen vid Luleälven meddelas att de av bäcken medförda jordmassorna och bråten tornat upp sig till en bank av 200 m längd, d.v.s. 4/5 av älvens bredd. Älvtvattnet är starkt förorenat och fisket troligen totalt förstört för i år.

Slammet kommer också att medföra risker för lågt belägna ägor utefter älven, t.ex. vid Harads. Trots filtrering har vattenledningsverket i Boden, som tar från älven, antagit en svagt brunaktig färg.

Järnnätterna en hälsning från fjällen

Stockholm den 6. Press

Att Norrland helt plötsligt överraskats av vinterväder, fastän man redan hunnit en bit in i juni, är inget att förundra sig över, upplyser man i meteorologiska anstalten på förfrågan av Pressreportage.

Att det kommer kalla luftmassor norrifrån är vanligt på våren och försommaren, det hör till regeln, även om detta köldinbrott kommit en smula sent. I nordligare trakter av landet kan man t.o.m. riskera att få snö vid midsommar.

Oväderscentra sveper över oss i genomsnitt en gång i veckan och fluktuationer hör nästan, kan man säga, till regeln för vårt klimat.

De s.k. järnnätterna ligger i början av juni och sammanhänger sannolikt med att vi trots solvärmens om dagarna få känning av de kalla luftlager, som en sista rest av den flyende vintern.

I norra Skandinavien och speciellt kring fjäl-len, där det vid denna tid ännu finns snö, uppstår helt naturligt kalla luftmagasin med omkring 0 graders temperatur.

I sydligare Sverige, där inget snötäcke håller sig kvar så här års, befinner man sig ändå så nära dessa kalla luftmagasin, att det inte behövs så värst kraftiga rörelser för att man ska få känning av denna nollgradiga luft.

Stig Sandström, stigsand49@gmail.com, www.lokalhistoriaskelleftea.se